

«ТАСДІК МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
профессор _____ Хушвахтзода Қ.Х.

« 2 » _____ 2021 с.

ХУЛОСАИ

ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Диссертатсияи «Шартномаи ғаёолияти якҷоя дар соҳаи соҳибкорӣ» дар кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорати факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро гардидааст.

Дар давраи оmodасозии диссертатсия Воҳидзода Зеваршоҳ Гулаҳмад унвонҷӯи кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорати факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон буд.

ӯ соли 2008 факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистонро аз рӯи ихтисоси ҳуқуқшинос хатм намудааст.

Шаҳодатнома дар хусуси супоридани имтиҳонҳои номзадӣ аз ҷониби Раёсати донишгоҳ 17-уми декабри соли 2020, таҳти № 4136 дода шудааст.

Роҳбари илмӣ - Сангинов Дониёр Шомаҳмадович, мудири кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорати факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор.

Аз рӯи натиҷаҳои муҳокима хулосаи зерин қабул гардид:

Мубрамии мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ. Дар асоси моддаи 12 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асоси иқтисодиёти Тоҷикистонро шаклҳои гуногуни моликият ташкил медиҳанд. Давлат ғаёолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ, баробарҳуқуқӣ ва ҳифзи ҳуқуқи ҳамаи шаклҳои моликият, аз ҷумла моликияти хусусиро кафолат медиҳад. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии

Тоҷикистон соли 2017 иброз намудаанд, ки: «Ҳукумати мамлакат ҳамаи захираву имкониятҳоро барои таҷдиду бунёди инфрасохтори иқтисодиву иҷтимоӣ, ворид намудани технологияҳои ҳозиразамон, ҳалли масъалаҳои вобаста ба соҳаҳои обу энергетика, махсусан, истифодаи манбаъҳои энергияи барқароршаванда ва татбиқи “иқтисодиёти сабз”, фароҳам овардани фазои мусоид барои сармоягузориву соҳибкорӣ, рушди баҳши хусусӣ ва таъмини волоияти қонун сафарбар кардааст».

Дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 сиёсати дохилӣ бояд ба коҳишдиҳии осебпазирии иқтисодиёти кишвар ба таҳдидҳои эҳтимолии беруна, ҷустуҷӯ ва таҳияи механизмҳои самаранок ва сарчашмаҳои дохилии рушди устувори иқтисодӣ, таъмини рушди босуботи иқтисодӣ, шуғли пурмаҳсул, дастрасии устувор ба захираҳои энергетикӣ ва фазои мусоиди соҳибкорӣ равона карда шавад. Иқтидори иқтисодии кишвар бояд ҳамчун заминаи моддии амнияти милли арзёбӣ гардад.

Дар ин замина баҳри шароити мусоид фароҳам овардан ба рушди соҳибкорӣ дар санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ шакли фаъолияти қонунии бидуни таъсиси шахси ҳуқуқӣ ба даст овардани Ҷоида – фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) муқаррар карда шуд. Дар заминаи муқаррароти боби 52, моддаҳои 1058-1069-и Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) ин шакли фаъолияти соҳибкорӣ иҷозат дода шудааст.

Дар марҳилаи муосири иқтисодиёти бозоргонӣ муносибатҳои фаъолияти якҷоя васеъ паҳн шудаанд. Соҳибкорон шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ)-ро барои муттаҳид сохтани қувва ва моликияти худ дар ҳалли масъалаҳои умумӣ истифода мебаранд. Шартномаи фаъолияти якҷоя ба дараҷае воситаи универсалӣ аст, ки имкон медиҳад, то тарҳи он ҳам дар соҳаи муомилоти граждани, ҳам дар соҳаи соҳибкорӣ татбиқ карда шавад, инчунин барои ҳалли

вазифаҳои дарозмуддат ва ҳам яквақтаина нигаронида шудааст. Чун қоида шартномаи фаъолияти якҷоя дар сохтмони муштаракӣ биноҳо, иншоот, корхонаҳо, роҳҳо, инчунин биноҳои истиқоматӣ бо муттаҳид намудани ҳиссаҳои шарикон, бидуни таъсиси шахси ҳуқуқӣ барои ба даст овардани фоида ё ноил шудан ба мақсади дигар, ки хилофи қонун намебошад, баста мешавад. Агар фаъолияти соҳибкорӣ ҳамчун ҳадафи фаъолияти якҷоя таъин шуда бошад, танҳо ташкилотҳои тижоратӣ ё соҳибкорони инфиродӣ метавонанд ба сифати тарафҳои шартнома баромад кунанд. Истисно иштирок дар шартномаи ташкилоти ғайритижоратӣ дар ҳолате мебошад, ки агар фаъолияти соҳибкорӣ бо ҳадафҳои ташкили ташкилоти ғайритижоратӣ мухолифат накунад. Дар ҳолатҳои дигар барои тарафҳои шартнома ягон маҳдудият вуҷуд надорад. Яке аз ҳадафҳои асосии ташкили ширкати оддӣ ба даст овардани фоида аст. Фоидае, ки шарикон дар натиҷаи фаъолияти якҷоя мегиранд, мутаносибан ба арзиши саҳмияҳои шарикон дар қори умум тақсим карда мешавад, агар дар шартномаи фаъолияти якҷоя ё дигар созишномаи шарикон тартиби дигаре дарҷ нашуда бошад. Хусусияти фарқкунанда дар ин ҳолат таъсиси ташкилоти тижорӣ - ширкати оддӣ - бидуни ташкили шахси ҳуқуқӣ мебошад, ки ба гирифтани фоида аз фаъолияти соҳибкорӣ равона шудааст, дар ҳоле ки ширкату ҷамъиятҳои хоҷагидорӣ шахсони ҳуқуқии мустақил мебошанд. Аммо дар айни замон ширкати оддӣ дорои тамоми имкониятҳои шахси ҳуқуқӣ мебошад ва тавассути он дар ҳамон доираи салоҳиятҳо ба амал бароварда мешаванд, ки баробари амалисозии фаъолияти соҳибкорӣ тавассути истифодаи шакли шахси ҳуқуқӣ истифода мешаванд. Дар баробари ин барои ташкили шахси ҳуқуқӣ як қатор амалҳои, ки қонунгузорӣ пешбинӣ кардааст, зарур аст.

Шартномаи фаъолияти якҷоя яке аз шартномаҳои маъмултарин, вале, ҳамзамон, яке аз шартномаҳои аз ҷиҳати қонунӣ мураккаб

мебошад. Бо вучуди ба назар расидани пурра танзимшаванда будани институти ширкати оддӣ, меъёрҳои қонунгузори амалкунанда на ҳамеша ба мо имкон медиҳанд, ки мушкилоти мубрами амалиро, ки дар ҷараёни фаъолияти якҷояи шарикон ба миён меоянд, ҳал намоем. Ба мушкилоти ҷойдошта дохил мешаванд: роҳ додани шарикон ба хатогиҳои зиёд ва ногузир дар баҳисобгирии фаъолияти якҷоя дар мавриди риояи муқаррароти қонунгузорӣ дар бораи баҳисобгирӣ; аксар вақт маҳдуд баррасӣ намудани мавзӯи шартнома ва дар асоси он ба роҳ мондани иҷрои корҳо, хизматрасонӣ, расонидани кӯмаки беподош ё ҷуброн, таъминоти мол ё маҳсулот; таснифоти шартномаи ширкати оддӣ; муносибати иштирокчиёни пешбарандаи корҳои якҷоя бо шарикони дигар; тақсимоли амволи умумии шарикон пас аз қатъи шартнома; таносуби шартномаи ширкати оддӣ бо дигар шартномаҳои монанд, ки он барои мақсадҳои андозбандӣ махсусан муҳим аст: шартномаи ҳамкорӣ, шартномаи маблағгузори муштарак, шартномаи таъсисӣ; тартиби бекор кардани шартномаи шарикони оддӣ. Мушкилоти дигар дар он аст, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мафҳумҳои "шартномаи фаъолияти якҷоя" ва "шартномаи ширкати оддӣ"-ро ҳамчун муродиф меҳисобад. Гарчанде ки дар доктринаи ҳуқуқи граждани оид ба таносуби ин мафҳумҳо андешаҳои гуногун мавҷуданд (аз эътирофи дурусти муродиф будани ин мафҳумҳо то радди далели монандӣ доштани ба натиҷаи усули ҳуқуқӣ вобаста будан он). Ҳолатҳои зикргардида мубрамии мавзӯро муайян карда, барои интихоби он ҳамчун мавзӯи рисолаи номзадӣ асос гардидаанд.

Сатҳи таҳқиқи илмии мавзӯ. Шартномаи фаъолияти якҷоя дар соҳаи соҳибкорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то кунун дар шакли таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ҷониби олимони ҳуқуқшинос мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст, аз ин нигоҳ мавзӯи диссертатсияи

Воҳидзода Зеваршоҳ Гулахмад аз аҳамияти волои илмӣ бархӯрдор мебошад.

Ҷанбаҳои умумии фаъолияти якҷоя дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нигоҳи ҳуқуқи сивилистӣ дар асарҳои олимон Бадалов Ш.К., Бозоров Р.Б., Диноршоҳ А.М., Ғаюров Ш.К., Золотухин А.В., Исмоилов Ш.М., Қурбонов Қ.Ш., Маҳмудзода М.А., Меликов У.А., Мирбобоева Р.В., Мирзозода П.З., Муртазокулов Ҷ.С., Ойгензихт В.А., Пулатов А.С., Раҳимзода М.З., Самадов Б.О., Сангинов Д.Ш. Сафарзода А.И., Тағойназаров Ш.Т. ва дигарон марида таҳлил қарор дода шудаанд.

Дар коркарди масъалаҳои назариявии мафҳум, элементҳо, мазмун ва ҷавобгарии иштирокчиёни шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) саҳми муҳими худро дар маводи таълимӣ И.Х. Бобочонзода, Бадалов Ш.К., Ф.С. Сулаймонов ва М.З. Раҳимзода гузоштаанд. Дар сатҳи диссертатсионӣ бошад, фаъолияти якҷояро аз нигоҳи ҳуқуқи сивилистӣ Бобоев У.Х. таҳлил намудааст.

Олимони ҳуқуқшиноси хориҷи - Илюшников С.М., Мельник В.В., Тальчиков С.А., Савельев А.Б., Шукина Е.М., Ястребов И.С. оид ба шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) корҳои монографӣ ба анҷом расонидаанд.

Объекти тадқиқоти диссертатсионӣ муносибатҳои ҷамъиятӣ ба шумор меравад, ки дар ҷараёни амалигардонии фаъолияти якҷояи соҳибкорӣ аз ҷониби иштирокчиёни шартномаи ширкати оддӣ ба вучуд меоянд.

Мавзӯи тадқиқоти диссертатсионӣ масъалаҳои механизми татбиқи меъёрҳои ҳуқуқӣ, коркардҳои назариявӣ ва мулоҳизаҳои муҳаққиқон оид ба шартномаи фаъолияти якҷоя мебошанд.

Асосҳои методологии таҳқиқоти диссертатсиониро муқаррароти бунёдии методи диалектикий маърифати падидаҳо ва равандҳои воқеияти асли ташкил додаанд, ки омӯзиши онҳоро дар рушди доимиашон ва дар робитаи байниҳамдигарӣ тақозо менамояд. Дар

ҷараёни таълифи диссертатсия муаллиф методҳои умумии таҳқиқот: муқоиса, таҳлил, методҳои маърифати таърихӣ ва дигар методҳои хусусии илмиро истифода кардааст, ки имкони ба таври бонизом нишон додани равияҳои асосӣ, хусусиятҳои назария ва амалияи шартномаи ҷаъолияти якҷояро фароҳам меоранд.

Асосҳои меъёрии таҳқиқотро муқаррароти Конститутсияи ҚТ, Кодекси граждании ҚТ (минбаъд – КГ ҚТ), қонунгузориҳои соҳибкорӣ ва дигар сарчашмаҳои танзими ҳуқуқии ҷаъолияти якҷоя ташкил додаанд.

Асосҳои назариявии таҳқиқоти диссертатсиониро асарҳои илмии муҳаққиқоне ташкил додааст, ки ба ҷиҳатҳои гуногуни проблемаи шартномаи ҷаъолияти якҷоя дахл доранд. Дар навбати аввал ин таълифоти илмии олимони Бадалов Ш.К., Бобоев У.Х., Бобочонзода И.Х., Бозоров Р.Б., Ғаюров Ш.К., Диноршоҳ А.М., Золотухин А.В., Илюшников С.М., Исмоилов Ш.М., Маҳмудзода М.А., Мельник В.В., Меликов У.А., Мирбобоева Р.В., Мирзозода П.З., Муртазозода Ҷ.С., Ойгензихт В.А., Пулатов А.С., Раҳимзода М.З., Савельев А.Б., Самадов Б.О., Сангинов Д.Ш., Сафарзода А.И., Сулаймонов Ф.С., Сотиволдиев Р.Ш., Тағойназаров Ш.Т., Тальчиков С.А., Шукина Е.М., Ястребов И.С. ва дигарон ба шумор мераванд.

Навгониҳои илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ аз нуқтаи назари муаллиф ҷиҳати коркарди асосҳои назаривӣ ва амалияи шартномаи ҷаъолияти якҷоя дар соҳаи соҳибкорӣ ифода шудааст, ки бо роҳи муайян намудани бавучудӣ ва рушди институти шартномаи ҷаъолияти якҷоя, ошкор кардани муносибатҳои ҳуқуқие, ки аз шартномаи ҷаъолияти якҷоя бавучуд меоянд, тафовут гузоштани шартномаи ҷаъолияти якҷоя аз дигар шартномаҳои ба ҷаъолияти якҷоя алоқаманд, пешниҳоди мафҳум ва аломатҳои шартномаи ҷаъолияти якҷоя, аниқ кардани ҳолати ҳуқуқии тарафҳои шартномаи

фаъолияти якҷоя, баррасии асосҳои ҳуқуқии бастан, тағйир додан ва қатъи шартномаи фаъолияти якҷоя ба даст омадаанд.

Навгони хулосаву пешниҳодоти муаллиф дар муқаррароти зерин, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, ифода шудааст:

1. Шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) яке аз шаклҳои қадимаи уҳдадорихои шартномавӣ мебошад, ки дар низоми муносири ҳуқуқӣ дар рушди соҳибкорӣ нақши муҳим ишғол намуда, имкон медиҳад, ки ҳамкори мураккаби субъектҳои соҳибкорӣ баҳри расидан ба мақсади умумӣ таъмин карда шавад. Бо рушди фаъолияти соҳибкорӣ шартномаи фаъолияти якҷоя низ воситаи ҷудонашавандаи ноил шудан ба самарани хоҷагидорӣ боқӣ мондааст. Яке аз ҷанбаҳои асосии амалӣ ва ҳуқуқии марбут ба шартномаи фаъолияти якҷоя мақсад аст, ки баҳри он субъектҳои хоҷагидорӣ ба ширкати оддӣ муттаҳид мешаванд. Маҳз ин хусусият – мақсади таъсис, ширкати оддиро аз ҳама гуна воситаҳои дигари якҷоякунии амвол, амонатҳо ва ғайра фарқ мекунад. Мақсадҳои зерини умумии шариконро ҷудо кардан мумкин аст: а) фаъолияти соҳибкорӣ; б) фаъолияти сармоягузорӣ; в) мақсадҳои ғайритиҷоратӣ.

2. Шартномаи фаъолияти якҷоя воситаи танзимнамоии фаъолияти соҳибкори иттиҳоди соҳибкорӣ мебошад, ки шарикони он дар фаъолияти якҷоя саҳм гузошта, ҳуқуқ доранд аз ин фаъолият натиҷаҳои моддӣ ва дар баъзе ҳолатҳо - қаноатмандии мутақобила ба даст оранд. Иттиҳоди соҳибкорӣ субъекти мақоми шахси ҳуқуқӣ надошта дар муносибатҳои ҳуқуқӣ мебошад, ки аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ таъсис дода шуда, дар асоси принципҳои риояи манфиатҳои тиҷоратӣ ва нигоҳ доштани мустақилияти ҳуқуқии иштирокчиён баҳри мунтазам ба даст овардани фоида бо роҳи ҳамоҳангсозии манфиатҳо ва самтҳои асосии тиҷорати иштирокчиён фаъолият менамояд. Ҳангоми муайян кардани мақоми иттиҳоди соҳибкорӣ усули системавӣ истифода мегардад, ки барои

иқтисодиёти кишвар дар рушди муносибатҳои бозоргонӣ баҳри баинобатгирии хусусиятҳои танзими ҳуқуқии фаъолияти чунин иттиҳодияҳо аз ҷониби соҳаҳои қонунгузорию граждани, андоз ва зиддиинҳисорӣ зарур аст.

3. Шартномаи фаъолияти якҷоя на танҳо муносибатҳои молу мулкиро ба танзим мебарорад, балки муносибатҳои байни иштирокдоронро низ муайян мекунад ва дар ин маврид сохтори корпоративии дохилиро ба вуҷуд меорад, ки шахси ҳуқуқӣ набуда, иттиҳоди бо шартнома танзимшудаи монанд ба сохтори ташкилот аст. Ширкати оддӣ ҳамчун иттиҳоди соҳибкорӣ бо мавҷудияти муносибатҳои ҳуқуқии дохилӣ байни шарикон ва муносибатҳои берунии ҳуқуқӣ байни ширкати оддӣ ва шахсони сеюм тавсиф карда мешавад. Вобаста ба соҳаи ҳуқуқ муносибатҳои аз шартномаи фаъолияти якҷоя бавуҷудорандаро ба муносибатҳои граждани, андоз ва зиддиинҳисорӣ тасниф намудан мумкин аст.

4. Мутобиқ кардани қонунгузорӣ оид ба шартномаи фаъолияти якҷоя ба созишномаҳои истифодаи муштаракӣ молҳо ва хизматҳо ба мақсад мувофиқ дониста мешавад. Шартномаи фаъолияти якҷоя бо ин созишномаҳо монад намебошад, зеро дар созишномаҳо оид ба истифодаи муштаракӣ молҳо ва хизматҳо ягон мақсади ягонаи умумие вуҷуд надорад. Дар навбати худ шартномаи фаъолияти якҷоя дар аввал маҳсулоти ягонаи моддӣ (молҳо, хизматҳо) надорад, ки мавриди истифодаи муштарак қарор дода шавад. Барои бастании шартномаи фаъолияти якҷоя ва намудҳои он модели классикии ташкили робитаҳои шартномавӣ истифода мешавад. Баръакс он барои бастании созишномаҳо дар бораи истифодаи муштаракӣ молҳо ва хизматҳо дар бисёр ҳолатҳо миёнаравҳо байни тарафҳо истифода мешаванд. Шартномаи шарикӣ оддӣ ду намуди муносибатҳои ҳуқуқиро ба миён меорад - уҳдадорӣ ва молу мулкӣ, зеро молу мулкӣ саҳмгузоштаи шарикон, ки онҳо дар асоси моликият ба онҳо тааллуқ

доранд, инчунин, маҳсулоти дар натиҷаи фаъолияти якҷоя истехсолшуда ва самараву даромадҳое, ки аз чунин фаъолият ба даст оварда шудаанд, ҳамчун молу мулки муштараки шарикон эътироф карда мешаванд. Созишномаҳо оид ба истифодаи молҳо ва хизматҳои муносибатҳои молу мулкиро ба вучуд намеоранд.

5. Шарикон дар шартномаи фаъолияти якҷоя дорои чунин уҳдадориҳои ҳатмӣ мебошанд: барои ноил шудан ба мақсади умумӣ муттаҳид шаванд - ба даст овардани фоида ё ба даст овардани мақсади дигаре, ки хилофи қонун намебошад; амалҳои шахсиро иҷро кунанд ва бо иштироки шахсӣ дар расидан ба мақсади умумӣ саҳм гузоранд; барои ноил шудан ба мақсад саҳм гузоранд; масъулияти талафот ва хароҷотро аз фаъолияти якҷоя бар дӯш гиранд ва фоида ва ё зарарро байни худ тақсим кунанд.

6. Шарикони собиқи ширкати оддӣ дорои як қатор хусусиятҳои вазъи ҳуқуқӣ мебошад: ҳуқуқи талаб кардани баргардонидани саҳм дар лаҳзае ба миён меояд, ки шарик дар бораи қатъ намудани шартнома муроҷиат намудааст ва шарикони боқимонда бояд ин уҳдадориро дар давоми се моҳ иҷро кунанд; шарикони собиқ на танҳо хароҷоти ҳангоми иштирок дар шартнома ба зимма гирифташударо бар дӯш мегирад, инчунин, вай ба гирифтани як қисми фоидае, ки шарикон дар давраи иштирокаш дар фаъолияти якҷоя гирифтаанд, ҳуқуқ дорад; тартиби баромадани шарик аз ширкати оддӣ метавонад бо созишномаи дахлдори байни ӯ ва шарикони дигар танзим карда шавад. Агар созишнома тартиб дода нашуда бошад, он гоҳ шарике, ки рад кардани иштироки минбаъдаро дар шартнома эълон кардааст, пас аз се моҳ баровардашуда ҳисобида мешавад (агар дар шартнома муҳлати кӯтоҳтар муқаррар нашуда бошад); шарикони собиқ барои уҳдадориҳои умумие, ки то лаҳзаи даст кашидан аз иштирок дар шартнома ба миён омадааст, масъулият дорад.

7. Дар диссертатсия, дар асоси омӯзиши паҳлуҳои гуногуни мавзӯи баррасишаванда муаллиф баҳри такмили қонунгузорӣ чунин пешниҳодҳо намудааст:

7.1. Моддаи 1058 КГ ҚТ дар таҳрири нав бо мазмуни зайл пешниҳод карда шавад:

«Моддаи 1058. Шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ)

1. Ширкати оддӣ дар асоси шартномаи фаъолияти якҷоя таъсис дода мешавад. Тибқи шартномаи фаъолияти якҷоя (ширкати оддӣ) тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки барои ба даст овардани фоида ё ба даст овардани мақсади дигаре, ки хилофи қонун намебошад, якҷоя фаъолият кунанд. Ширкати оддӣ шахси ҳуқуқӣ намебошад.

2. Шартномаи фаъолияти якҷоя байни шахрвандон, шахрвандон ва шахсони ҳуқуқӣ, байни шахсони ҳуқуқӣ (консорсиум) баста мешавад.

3. Тарафҳои шартномаи фаъолияти якҷоя, ки барои амалӣ намудани фаъолияти соҳибкорӣ баста мешавад, танҳо соҳибкорони инфиродӣ ва (ё) ташкилотҳои тижоратӣ буда метавонанд.

4. Уҳдадорҳои шарикони ширкати оддӣ дар назди шахсони сеюм, ки бо шартномаи фаъолияти якҷоя алоқаманданд, муштарак мебошад, агар дар шартномаи фаъолияти якҷоя тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

5. Шартномаи фаъолияти якҷоя бояд хаттӣ баста шавад».

7.2. Ба КГ ҚТ илова намудани моддаи 1067 (1) бо мазмуни зайл пешниҳод карда мешавад:

«Моддаи 1067 (1). Додани ҳуқуқ ва даст кашидан аз иштирок дар фаъолияти якҷоя

1. Додани ҳуқуқ барои иштирок дар фаъолияти якҷоя танҳо бо розигии иштирокчиёни шартномаи фаъолияти якҷоя мумкин аст.

2. Иштирокчии шартномаи фаъолияти якҷоя ҳуқуқ дорад бо салоҳидиди худ аз иштирок дар фаъолияти якҷоя даст кашад.

3. Зарари иштирокчиён, ки дар натиҷаи даст кашидани ҳар яки онҳо аз иштирок дар фаъолияти якҷоя ба амал омадааст, агар дар шартномаи фаъолияти якҷоя тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, пурра рӯёнида мешавад».

7.3. Ба КГ ҚТ илова намудани моддаи 1069 (1) бо мазмуни зайл пешниҳод карда мешавад:

«Моддаи 1069 (1). Консорсиум

1. Консорсиум иттифоқи (иттиҳоди) муваққатӣ, ихтиёрӣ ва баробарҳуқуқи дар асоси шартномаи фаъолияти якҷояи хоҷагидорӣ таъсисдодашудае мебошад, ки дар он шахсони ҳуқуқӣ захираҳои муайянро муттаҳид намуда, кӯшишҳои барои ҳалли масъалаҳои мушаххаси иқтисодӣ ҳамоҳанг мекунанд.

2. Аъзоёни консорсиум мустақилияти хоҷагии худро нигоҳ медоранд ва метавонанд дар фаъолияти дигар консорсиумҳо ва ассотсиатсияҳо ширкат варзанд. Муносибати байни аъзои консорсиум дар асоси шартномавӣ ташкил карда мешавад.

3. Идоракунии консорсиум тибқи созишномаи консорсиуми иштирокчиёни он амалӣ карда мешавад.

4. Иштирокчиёни консорсиум аз рӯи уҳдадориҳои марбут ба фаъолияти консорсиум, агар дар созишномаи консорсиум тартиби дигаре пешбинӣ нагардида бошанд, масъулияти муштарак доранд.

5. Консорсиум фаъолияти худро пас аз иҷрои вазифаи таъиншуда ё бо қарори иштирокчиёни он қатъ мекунад».

7.4. Ба КГ ҚТ илова намудани моддаи 1069 (2) бо мазмуни зайл пешниҳод карда мешавад:

«Моддаи 1069 (2). Ширкати махфӣ (хомӯшона)

1. Бо шартномаи фаъолияти якҷоя метавонад пешбинӣ шавад, ки мавҷудияти он ба шахсони сеюм ошкор карда намешавад (ширкати мафхфӣ). Ба чунин шартнома қоидаҳои пешбиниамудай ҳамин боб оид ба шартномаи фаъолияти якҷоя татбиқ карда мешаванд, агар

тартиби дигар мутобиқи моддаи мазкур пешбинӣ нагардида бошад ва ё аз моҳияти ширкати махфӣ барнаояд.

2. Дар муносибат бо шахсони сеюм ҳар кадоме (як) аз шарикони ширкати махфӣ бо кулли молу мулки худ аз рӯи аҳдҳое, ки аз номи худ ба манфиати умумии шариконаш бастааст, ҷавобгар мебошанд.

3. Дар муносибатҳои байни шарикон уҳдадориҳое, ки дар ҷараёни фаъолияти якҷояи онҳо ба миён меоянд, умумӣ дониста мешаванд».

Диссертатсия ба ихтисоси 12.00.03 - ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналхалқии хусусӣ мувофиқат мекунад.

Хулосаҳои асосӣ ва пешниҳодоти муаллиф дар ҳаҷми умумии 3,5 ҷузъи чопӣ дар 13 мақола инъикос ёфтаанд, ки 5-тои он (1,25 ҷузъи чопӣ) дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ нашр гардидаанд. Маводи чопшуда мазмун ва муҳтавои диссертатсияро ба пуррагӣ инъикос менамоянд:

1. Воҳидов З.Г. Тағйир додан, бекор кардани шартномаи фаъолияти якҷоя ва ҷавобгарӣ барои иҷро накардани он. – Паёми ДДҚ ба номи Н.Хусрав (маҷаллаи илмӣ) 2016, № 1/4 (41). Шаҳри Қургонтеппа -2016. Саҳ. 41-43.

2. Воҳидов З.Г. Ҷанбаҳои ҳуқуқии фаъолияти якҷояи соҳибкорӣ. Паёми ДММ (Маҷаллаи илмӣ) 2017 №2/6. Шаҳри Душанбе 2017. Саҳ. 268-269

3. Воҳидов З.Г. Заминаҳои ҳуқуқии бавучудоии шартномаи фаъолияти якҷоя (Ширкати оддӣ). Паёми ДМТ (Маҷаллаи илмӣ) 2017 №2/7 бо ҳаммуаллифии Сангинов Д.Ш. Шаҳри Душанбе 2017. Саҳ. 231-233.

4. Воҳидов З. Мафҳум ва хусусиятҳои хоси шартномаи ширкати оддӣ. Паёми ДМТ. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ 2017 № 2/8. Шаҳри Душанбе 2017. Саҳ. 253-259.

5. Воҳидзода З.Г. Чанбаҳои илми мазмуни шартномаи ширкати одӣ (фаъолияти якҷоя). Паёми ДМТ (Маҷаллаи илмӣ) 2018 № 8. Шаҳри Душанбе 2018. Саҳ. 221-225.

6. Воҳидов З. Тавсифи умумии танзими граждани-ҳуқуқи фаъолияти якҷоя. Материали Республиканской научно-практической конференции “Развитие стабильной энергетики в годы Независимости” 22-23 декабра 2016 года. Хатлонская область, Бохтарский район, Республика Таджикистан. Посвященный празднованию дня энергетиков и 10-летия Института энергетики Таджикистана. Бохтарский район 2016. С. 295-299.

7. Воҳидов З. Мафҳум, намудҳо ва хусусиятҳои шартномаи фаъолияти якҷоя. Материали Республиканской научно-практической конференции “Развитие стабильной энергетики в годы Независимости” 22-23 декабра 2016 года. Хатлонская область, Бохтарский район, Республика Таджикистан. Посвященный празднованию дня энергетиков и 10-летия Института энергетики Таджикистана. Бохтарский район 2016. С. 299-310.

8. Воҳидов З. Шартномаи фаъолияти якҷоя. Материали Республиканской научно-практической конференции “Развитие стабильной энергетики в годы Независимости” 22-23 декабра 2016 года. Хатлонская область, Бохтарский район, Республика Таджикистан. Посвященный празднованию дня энергетиков и 10-летия Института энергетики Таджикистана. Бохтарский район 2016. С. 310-312.

9. Воҳидзода З.Г. Назаре оид ба шартномаи фаъолияти якҷоя. Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-назариявӣ “Масъалаҳои мубрами ислоҳоти қонунгузори мурофиавӣ ва фаъолияти ҳуқуқмуҳофизавӣ”. Шаҳри Душанбе, 25 ноябри соли 2016. Саҳ. 335-338.

10. Воҳидзода З.Г. Унсурҳои шартномаи фаъолияти якҷоя. Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи

“Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон асосгузори қонунгузори соҳибкорӣ ва сайёҳӣ” бахшида ба Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Шаҳри Душанбе 16-уми ноябри соли 2017. Саҳ. 113-118.

11. Воҳидзода З.Г. Правовые основы совместной предпринимательской деятельности. Маводи конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи “Рушди қонунгузори соҳибкорӣ, тичоратӣ ва сайёҳӣ дар даврони истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон”. Шаҳри Душанбе 18-уми майи соли 2018. Саҳ. 222-225.

12. Воҳидзода З.Г. Шартномаи ширкати оддӣ дар соҳаи соҳибкорӣ. Маводи Конференсияи ҷумҳуриявӣ илмию назариявӣ ҳайати устодону кормандони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бахшида ба “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ (солҳои 2019-2020)” ва “400-солагии Миробид Сайидои Насафӣ”. Ҷилди 2. Шаҳри Душанбе, соли 2019. Саҳ. 143.

13. Воҳидзода З.Г. Шартномаи хизматрасонии пулакӣ ҳамчун намудҳои гуногуни аҳдҳои иқтисодӣ берӯна дар соҳаи сайёҳӣ// Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмию назариявӣ ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои “5500 солагии Саразми бостонӣ”, “700 солагии шоири барҷастаи тоҷик Камоли Хуҷандӣ” ва “20 солаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040)”. Ҷилди 2. Душанбе, 2020. Саҳ.128.

Диссертатсияи Воҳидзода Зеваршоҳ Гулахмад дар мавзӯи «Ширкати оддӣ чун шакли ҳуқуқии фаъолияти якҷояи соҳибкорӣ» кори ба анҷом расида буда, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз ихтисоси 12.00.03 - ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналхалқӣ хусусӣ ба ҳимоя тавсия мегардад.

Хулоса дар чаласаи кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тижорати факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул карда шуд.

Дар чаласа 20 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: «тарafdор» - 20 нафар, «муқобил» - 0 нафар, «бетараф» - 0 нафар, суратчаласаи № 05 аз «21» декабри соли 2020.

Раиси чаласа: номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
дотсенти кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тижорати
факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи
миллии Тоҷикистон

Мирбобоева Р.В.

Котиб: лаборанти кафедра

Мачидова Р.С.

Имзои Мирбобоева Р.В. ва Мачидова Р.С.-ро

тасдиқ мекунам

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДМТ

Тавқиев Э.Ш.